Perustuslakivaliokunta

Tiistai 7.5.2024 klo 10.30—12.17

Läsnä
puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Vilhelm Junnila ps
jäsen Fatim Diarra vihr
jäsen Maria Guzenina sd (1, 2, 3, 5, 6, 7, 8) (4, 9 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Atte Kaleva kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Teemu Keskisarja ps (5, 6, 7, 8, 9, 10) (4 osittain)
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Johannes Koskinen sd
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mira Nieminen ps (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd (5, 6, 7, 8, 9, 10) (4 osittain)
jäsen Karoliina Partanen kok
jäsen Onni Rostila ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Ville Skinnari sd (1, 2, 3) (4 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 11 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajavartiolain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 25/2024 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajavartiolain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi A 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valmis
5.0

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin muuttaa kappaleen 13 toinen virke kuulumaan seuraavasti: ”Nyt ehdotettua sääntelyä radioviestinnän välitystietojen käsittelystä voidaan arvioida perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten mukaan.”

Päätettiin muuttaa kappaleen 14 kolmas virke kuulumaan seuraavasti: ”Valiokunta toistaa painokkaasti pitävänsä perustuslain 10 §:n rajoituslausekkeiden muutostarpeiden selvitystyötä välttämättömänä (ks. PeVL 5/2023 vp, kappale 9).”

Päätettiin muuttaa kappaleen 15 kolmas ja neljäs virke kuulumaan seuraavasti: ”Perustuslakivaliokunta korostaa asian selvittämisen merkitystä. Mikäli valvonnan yhteydessä käsitellään henkilötietoja, on hallintovaliokunnan syytä tarkastella huolellisesti ehdotetun merkitystä ja yhteensopivuutta EU:n tietosuoja-asetuksessa rekisteröidyn informoinnista säädetyn kanssa.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 27/2024 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta A 4

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava hallintovaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritetut toimenpiteet.

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin muuttaa kappaleen 6 toinen virke kuulumaan seuraavasti: "Sopimuksen mukaan sopimusvaltio ei säädä kansalaistamisen edellytykseksi yli kymmenen vuoden oleskelua valtion alueella ennen hakemuksen jättämistä."

Päätettiin lisätä uusi kappale 8 seuraavasti: "Sopimusvaltioiden on pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen 34 artiklan mukaan mahdollisuuksien mukaan helpotettava pakolaisten sopeutumista yhteiskuntaan ja heidän kansalaistamistaan. Valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen 32 artiklan mukaan sopimusvaltioi-

den on mahdollisuuksien mukaan helpotettava valtiottomien henkilöiden sopeutumista yhteiskuntaan ja heidän kansalaiseksi pääsyään. Hallituksen esityksessä viitataan siihen, että kansalaisuusyleissopimusta selittävän asiakirjan (Explanatory Report to the European Convention on Nationality, s. 9) mukaan 6 artiklan 4 kappaleessa mainittujen ryhmien kansalaisuuden saamista voidaan helpottaa eri tavoin, esimerkiksi lyhyemmällä asumisajalla, matalammalla kielitaitovaatimuksella, helpommalla menettelyllä ja alemmilla käsittelymaksuilla. Lakiehdotuksen 20 a §:n mukaan kansalaisuushakemus käsitellään kiireellisenä, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava tai kansalaisuudeton. Päätös hakemukseen on pääsäännön mukaan tehtävä viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun viranomainen on vastaanottanut asianmukaisesti täytetyn hakemuksen liitteineen. Perustuslakivaliokunnalla ei ole huomautettavaa ehdotetusta sääntelystä. Valiokunnan saman selvityksen mukaan kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat yleisestikin huomattavan pitkiä. Perustuslakivaliokunta korostaa, että perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa."

Päätettiin lisätä kappaleen 8, josta oli tullut kappale 9, loppuun uusi virke seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta toteaa, että esitykselle on esitetty sinänsä asiallisia perusteita."

Päätettiin muuttaa kappaleen 10, josta oli tullut kappale 11, toinen virke kuulumaan seuraavasti: "Valiokunta on todennut perusoikeusarvioinnin yhteydessä, että samaan asiakokonaisuuteen liittyvien uudistusten toteuttaminen erillisillä hallituksen esityksillä voi merkitä sitä, että valiokunta joutuu arvioimaan tiettyä esitystä puutteellisten tietojen perusteella eikä voi ottaa arvioinnissaan huomioon eri esitysten kumulatiivisia vaikutuksia (ks. PeVL 60/2014 vp)."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 26/2024 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava hallintovaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritetut toimenpiteet.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 29/2024 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava hallintovaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: sosiaali- ja terveysministeriön edustaja, oikeustieteen tohtori Rosas Allan, professori Ojanen Tuomas, professori Pirjatanniemi Elina, professori Salminen Janne ja tutkijatohtori Sormunen Milka.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 34/2024 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: maa- ja metsätalousministeriön edustaja, professori Hidén Mikael, professori Melander Sakari ja tutkijatohtori Hämäläinen Hanna.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kasvinsuojeluaineista annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 43/2024 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: maa- ja metsätalousministeriön edustaja, professori Korpisaari Päivi, professori Mäenpää Olli ja professori Viljanen Jukka.

9. Muut asiat

Keskusteltiin valiokunnan kokousaikatauluista.

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 10.5.2024 klo 8.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Mikael Koillinen